

TOESPRAAK door wethouder Jack Chr. van der Hoek, MBA. (wethouder Wmo, Welzijn, Gezondheid, Cultuur en Vastgoed, gemeente Haarlem) ter gelegenheid van de opening van het Multidisciplinair Centrum Kindermishandeling (MDCK) Kennemerland, in aanwezigheid van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix der Nederlanden, op woensdag 18 november 2015.

Koninklijke Hoogheid, dames en heren,

Voor u staat een verheugde en trotse wethouder,

In dit geval niet alleen van Haarlem, maar ook namens de gemeenten in de regio.

Verheugd over het feit dat we het voor elkaar hebben gekregen om van een utopie, naar een concreet plan en vervolgens naar de uitvoering te komen van het multidisciplinair centrum kindermishandeling, het MDCK. Over de utopie en het waarom, daarover verteld straks Francien Lamers.

Over het concretiseren van het plan, daar weet ik weer wat meer van af, want tijdens die fase raakte ik in 2012 als Haarlemse wethouder, mede namens de regiogemeenten in Kennemerland, Beverwijk, Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Velsen en Uitgeest, betrokken bij het MDCK.

Qualitate qua heeft een wethouder vaak vele nevenfuncties.

En, eerlijk gezegd, niet áltijd even boeiend of zinvol.

Toen mij dan ook in de vorige bestuursperiode werd gevraagd namens voornoemde gemeenten deel te nemen aan de Academische werkplaats kindermishandeling had ik, enerzijds, intrinsiek wel meteen gevoel bij het onderwerp en het belang,

maar anderzijds schrok de term academisch mij wel wat af. Verstaat u mij niet verkeerd, niets mis met een academische benadering van problemen, maar dat roept dan toch als eerste associatie 'veel praten en veel onderzoek' op, en als wethouder wil je graag iets bereiken, veel doen.

Mijn vrees bleek gelukkig niet geheel terecht. Natúúrlijk werd er veel gepraat en, gelukkig maar, veel onderzocht, maar de onderwerpen bleken vaak boeiend én er was wel degelijk iets te doen, iets te realiseren. Een multidisciplinair centrum kindermishandeling nog wel. Een goede naam overigens. Het zegt wat we doen en ik ben blij dat we de naam, gaandeweg het proces van totstandkoming, dan ook niet veranderd hebben.

Er bleek dus iets te doen, en ik kan u vertellen, ik was direct enthousiast. Dít was nu typisch zo'n voorbeeld waarvan je meteen doorhebt (als je hoort wat er mee wordt beoogd) dat moet er komen!! Ik werd geraakt door de verhalen van Francien Lamers en anderen, die mijn enthousiasme wisten te versterken richting overtuiging.

Zo'n centrum, zo'n centrale plek, gaat om een heel belangrijke reden het verschil maken!

Niet vanwege het feit dat diverse organisaties samenwerken op één plek om zo tot een integrale, en efficiënte aanpak te komen. Daar is niks mis mee, maar je mag er anno 2015 zo langzamerhand wel eens op rekenen dat die motivering inmiddels niet meer van stal hoeft te worden gehaald en gemeen goed is.

De reden is ook niet omdat er mogelijk efficiëntie wordt behaald door het delen van medewerkers en middelen, of door het voorkomen van onnodige specialistische zorg tijdens vervolgtrajecten. Allemaal heel belangrijk, zeker, maar als je redeneert vanuit het primaire doel waarvoor het MCDK is opgezet, is het, gechargeerd gezegd, bijvangst.

Want de belangrijkste reden die mij direct aansprak was het feit dat het gaat om hulpverlening, om een aanpak, vanuit het perspectief van de persoon waar het om draait. Vanuit het kind!

En dat werd nog eens extra belangrijk sinds de gemeenten vanaf 1 januari jongstleden verantwoordelijk werden voor de Jeugdzorg.

Alle gemeenten willen de beste zorg en opvang voor hun kinderen. En ik weet dat Kinderombudsman Marc Dullaert, vandaag ook aanwezig, dit niet overal in Nederland tegenkomt, getuige zijn tweede rapportage van dit jaar. Moge de realisatie van het MDCK in ieder geval aantonen dat niet álle gemeenten invloed uitoefenen om hulp te beperken, maar in dit geval sterk te verbeteren.

Dat belang van het kind, in plaats van financieel of organisatorisch belang, waar hij (terecht) een punt van maakt, komt in ieder geval in het MDCK volledig tot zijn recht!

Kinderen zijn kwetsbaar en moeten, wanneer ze inderdaad gekwetst zijn, door geweld of misbruik, nog een heel leven door. Dóór met een beschadiging, een trauma, dat ze hun hele leven, op zijn minst, bij zal blijven, maar helaas veel vaker nog, zal hinderen in hun ontwikkeling, in het aangaan van relaties, in het waarmaken van ambities, in het zijn van een onbezorgd mens.

Voorkomen is dus altijd beter, maar helaas niet altijd realiteit. Die realiteit zegt genoeg, ook in deze week van de kindermishandeling. In Nederland zijn naar schatting 190.000 kinderen per jaar slachtoffer. Van misbruik of geweld, van vernedering of verwaarlozing. Gemiddeld iedere week sterft er een kind aan de gevolgen van kindermishandeling. En dat zijn alleen de kinderen die wij kennen.

Het zorgen voor kinderen is een immens grote verantwoordelijkheid, die je, eenmaal aangegaan als ouder of verzorger, niet zo maar naast je neer kan leggen, die je uiterst serieus moet nemen. De cijfers die ik net noemde geven duidelijk aan dat veel ouders of verzorgers dat helaas niet kunnen.

Mij trof een gedicht daarover van Liselore Gerritsen, uit haar bundel 'Oktoberkind'

Als ze als kind de warmte van de zomer had gekend,

Was ze die warmte in haar winter nooit verloren,

Als ze als kind de warmte van een nest had gekend,

Had het haar hele leven lang niet zo gevoren

Het is dus zaak om kinderen die slachtoffer worden zo snel en goed mogelijk te helpen. En in het verlengde daarvan de ook de ouder, c.q. ouders of verzorgers. Gericht op hun eigen problematiek, zeker als die leidt tot de onveilige situatie voor het kind of wanneer zij zelf ook pleger zijn. Kind en gezin centraal.

Dat zo goed mogelijk helpen begint natuurlijk idealiter met het voorkomen van, door het bieden van goede ondersteuning bij de opvoeding aan ouders of verzorgers door de Centra voor Jeugd en Gezin of de lokale varianten die de gemeenten kennen.

Vervolgens door, als het toch fout gaat, te kunnen melden bij Veilig Thuis. Waarbij Corinne Dettmeijer-Vermeulen, de nationaal rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen kinderen (en hier eveneens aanwezig) onlangs (mijns inziens vijf goede) aanbevelingen heeft gedaan om de registratie en beleidsinformatie nog beter te maken opdat er eerder of beter kan worden doorgepakt.

En aansluitend door concrete hulp te bieden, hier in het MCDK, op adequate wijze. Dat we het, als eerste regio in Nederland, voor elkaar hebben gekregen, dat de kinderen straks op één plaats, in één keer door iedereen gezien, gehoord en onderzocht worden, en eventueel medisch behandeld in het aangrenzende ziekenhuis.

Zodat ze niet steeds opnieuw, op verschillende locaties, hun verhaal, hun vaak zeer emotionele verhaal, moeten doen of onderzoeken moeten ondergaan. Niet van hot naar her worden gesleept. Daar zit mijn trots!

Want dat is ó zo belangrijk voor hun eigenwaarde en herstel!

Hoe belangrijk, dat vertellen sommige van die kinderen u zelf, na afloop van mijn toespraak. Zij kunnen dat veel beter dan ik. Omdat zij spreken uit ervaring.

En als ik we zeg, dan zijn dat alle partners in het MCDK Kennemerland, Pete van Barneveld heeft ze net genoemd. Het illustreert hoe veel professionele organisaties¹ hier 'de handen ineen slaan'.

Het Spaarne Gasthuis wil ik wel graag apart noemen omdat wij hier fysiek onze plek mochten vinden, mede dankzij hun welwillende medewerking en ondersteuning; en in het verlengde daarvan ook de sponsors die de kindvriendelijke inrichting mogelijk hebben gemaakt.

en als laatste de gemeenten.

Bestuurlijk draagvlak creëren, meedenken en meefinancieren, waren voor mij niet meer dan logisch en ik heb dan ook met veel motivatie en overtuiging namens de regio mee willen werken aan de totstandkoming van het MDCK.

Je doet het met elkaar wordt dan gezegd, en dat is ook zo. Maar vaak niet zonder dat er iemand is die alle partijen verbindt, motiveert, aanspreekt, bezielt, achter de broek aan zit, nooit opgeeft. Die iemand was onze duizendpoot, projectleider oprichting MDCK, Janet van Bavel. Mag ik, door jou te noemen (voor nu, want er wordt vast nog heel wat bedankt vandaag) iederéén die zo hard heeft meegewerkt aan de totstandkoming, heel hartelijk dankzeggen voor zijn of haar inzet. Janet dankjewel!

Koninklijke Hoogheid, dames en heren,

Niet voor niets openen wij deze week officieel in de week tegen kindermishandeling. Het feit dat die week er is zegt eigenlijk al genoeg en ik heb net wat feiten genoemd.

Er is nog heel veel te doen.

Dat betekent dus ook dat de betrokkenheid van de gemeenten niet stopt met deze opening. Wij blijven betrokken, onder andere door middel van bestuurlijke vertegenwoordiging in de stuurgroep.

Het MDCK is inmiddels al een tijdje officieus geopend. Het belooft een belangrijke schakel te worden in de keten van de hulpverlening. Ik hoop dan ook van harte dat dit voorbeeld spoedig landelijke navolging krijgt.

De ontwikkelingen vragen wel om een verduidelijking van de rol van partners en gemeenten.

¹ (Veilig Thuis; Kenter; Kinder- en Jeugdtraumacentrum; De Jeugd en Gezinsbeschermers Noord Holland; Jeugd Bescherming Regio Amsterdam (JBRA); William Schrikkergroep (WSG); MEE; Lijn 5; De Waag; GGZ InGeest; Sociaal wijkteam; Politie; Openbaar Ministerie; Raad voor de Kinderbescherming).

Immers, door de decentralisaties zijn de verhoudingen en hiermee ook de rol van de gemeenten veranderd. Mede daarom zullen dit najaar MOVISIE, NJI en de VNG alle Nederlandse gemeenten over de multidisciplinaire aanpak adviseren.

Het is een goede zaak dat door het Rijk, in het kader van 'Beschermd en Weerbaar', 10 miljoen extra beschikbaar is gesteld binnen de Doeluitkering aan Centrumgemeenten, waarvan Haarlem er een is. Voorwaarde is dat de gemeenten een kwaliteitsimpuls geven aan de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. De wethouders van de centrumgemeenten hebben toegezegd om tot een landelijk dekkende infrastructuur voor de multidisciplinaire aanpak (MDA) te komen. Onze trots vandaag mag er dan óók uit bestaan dat onze regio met het MDCK daadkrachtig op die ontwikkeling vooruit loopt.

We groeien per dag in onze samenwerking en aanpak. Want het loopt niet allemaal vlekkeloos vanaf dag één en dat is logisch. En een ieder doet vanuit, zijn/haar verantwoordelijkheid, daar ben ik van overtuigd, zijn uiterste best om de praktische problemen waar we tegen aan lopen werkende wijs op te lossen. Dat is niet altijd gemakkelijk, dat realiseer ik mij terdege en mijn waardering gaat naar allen die zich daar voor inzetten.

Geloven in dat het kan, kijken naar wat nodig is in plaats van naar belemmeringen, maakt dat uiteindelijk veel mogelijk is. Omdat de basis is dat we het kind centraal stellen en, nog beter dan voorheen, willen helpen. Opdat die beschadiging waar ik over sprak, dat trauma, geen beperking wordt, of blijft. Opdat kinderen hun leven weer herpakken en leren door te leven. Want dat is wat we hier doen.

Ik heb daar een, niet academisch onderbouwd (dat laat ik zo graag aan Francien over) beeld bij.

Meer een Jip en Janneke metafoor zullen we maar zeggen. Zoals dat tegenwoordig van bestuurders anno 2015 wordt verwacht.

Mijn beeld is het volgende:

U herkent het vast als ik u het beeld schets van een muziekstuk, dat u op de radio hoort of in een concertzaal, en dat u, zoals ik laatst, 35 jaar lang niet meer gehoord hebt.

Het brein werkt dan wonderbaarlijk.

Waar het nummer, zonder die eerste tonen van de melodie, waarschijnlijk niet eens meer in mij opgekomen was, laat staan dat ik de melodie of de tekst uit mijn hoofd had kunnen reproduceren, daar openen die eerste tonen een 'luikje' in mijn hoofd en tegelijkertijd, los van melodie en tekst, ook weer het gevoel van toen.

Ineens wist ik weer hoe de melodie verder zou gaan en welke woorden er zouden volgen. En zo liep ik dus onlangs zingend en dansend door het huis met hetzelfde positieve gevoel als in mijn puberteit.

Dat 'luikje' werkt echter ook, maar dan in negatieve zin, voor kinderen die misbruikt of mishandeld zijn. Bij het horen van bepaalde klanken, een stemverheffing, een onveilige situatie, komen negatieve ervaringen weer terug. Belemmeren ze je te voelen, te denken, te handelen. Maken ze angstig in plaats van vrolijk.

Om er voor te zorgen dat die negatieve luikjes je leven uiteindelijk niet leiden, hinderen of verhinderen wordt in dit multidisciplinaire centrum geprobeerd optimale kansen voor herstel te scheppen door doortastend handelen, door warmte en aandacht voor het kind, geen gesleep van afspraak naar onderzoek. Een adequate aanpak wordt geboden om die negatieve luikjes aan te kunnen op het moment dat ze openklappen, zodat je ze weer kan sluiten en verder kan. Opdat er geen herhaling in je omgeving optreedt en je leefwereld weer veilig wordt.

Met andere woorden: hier wordt perspectief geboden op een veilige en gezonde toekomst, zodat ook zingend en dansend door de kamer gaan weer mogelijk wordt.

Of, om met Maria te spreken (alleen haar voornaam is mij via internet bekend) aan de hand van het laatste gedeelte uit haar gedicht 'Paradijs'

Dat ik tegen mijn vader en moeder:

Mama en papa kan zeggen ...

Dat ze me liefde kunnen geven ...

Dat ze voor altijd van me houden ...

Dat ze me geen pijn meer doen ...

Ik wens allen die daarin een rol te vervullen hebben heel veel succes!
